

MASARYKOVA UNIVERZITA EKONOMICKO-SPRÁVNÍ FAKULTA

Katedra financí

Osobní finance

Předlužení domácnosti a způsoby řešení pohledávek po splatnosti Exekuce

Ing. Gabriela Oškrdalová, Ph.D.

e-mail: oskrdalo@econ.muni.cz

Tento studijní materiál byl vytvořen jako výstup z projektu č. CZ.1.07/2.2.00/15.0189.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Předlužení domácností a způsoby řešení pohledávek po splatnosti

- možnosti a způsoby řešení pohledávek po splatnosti z pohledu věřitele
- exekuce
- společné jmění manželů
- insolvence a insolvenční řízení

Exekuce

- vymáhání neuhrazených pohledávek po splatnosti
- možnosti a způsoby řešení pohledávek po splatnosti z pohledu věřitele, které mohou dospět k exekuci:
 - předžalobní výzva k úhradě – **od 1.1.2013 nově povinná** (viz 142a z. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění)

První krok věřitele vůči dlužníkovi, který je v prodlení s plněním svých závazků, věřitel nejčastěji prostřednictvím doporučeného dopisu s „dodejkou“ informuje dlužníka, že se ocitl v prodlení a vyzývá ho, aby svůj závazek v přiměřené lhůtě splnil. V této výzvě věřitel připomíná dlužníkovi, že daná pohledávka nebyla uhrazena a je již po splatnosti, a upozorňuje ho, že pokud nedostojí svému závazku podle uvedených podmínek, bude na něj podána žaloba, přičemž soudní řízení může významným způsobem navýšit původní dlužnou částku. Kromě nákladů soudního řízení pak navyšují dlužnou částku rovněž úroky z prodlení, případné smluvní pokuty apod.

■ mimosoudní urovnání sporu

Může mít podobu např. uznání dluhu dle občanského zákoníku či uznání závazku dle obchodního zákoníku, prostřednictvím kterých dlužník potvrzuje věřiteli, že mu opravdu co do důvodu i výše dluží uvedenou částku a zavazuje se ji zaplatit. Uznání dluhu se používá u vztahů podléhajících občanskému zákoníku (§ 558 občanského zákoníku), uznání závazku u vztahů podléhajících obchodnímu zákoníku (§ 323 odst. 1) obchodního zákoníku).

Výhody pro věřitele:

- zjednodušení důkazní pozice pro případný spor
- prodloužení promlčecí lhůty, v rámci které je oprávněn věřitel uplatnit svůj nárok žalobou u soudu

Výhody pro dlužníka:

- posunutí termínu, ve kterém je povinen věřiteli uhradit dlužnou částku
- možnost sjednání splátkového kalendáře

Uznání může být provedeno formou notářského či exekutorského zápisu s doložkou přímé vykonatelnosti, prostřednictvím kterého věřitel získává poměrně vysokou právní jistotu uspokojení své pohledávky a lepší postavení má i při případném soudním vymáhání dané pohledávky. Uznání s doložkou přímé vykonatelnosti je i tzv. vykonávacím titulem – věřitel tak nemusí podstoupit soudní řízení za účelem získání soudního rozsudku, který dlužníkovi uloží povinnost zaplatit daný závazek, ale může rovnou přejít k vykonávacímu řízení, neboť dlužník svým podpisem vyjádřil svůj souhlas s tím, že věřitel může přistoupit přímo k exekuci jeho majetku bez předchozího nalézacího soudního řízení a bez příslušného rozsudku.

■ soudní řízení nalézací

Věřitel se může obrátit na soud, který v rámci tzv. nalézacího řízení rozhodne o právech a povinnostech účastníků. K zahájení tohoto řízení dochází většinou podáním návrhu (zpravidla žaloby). Kromě „klasické“ žaloby může věřitel podat i návrh na vydání platebního rozkazu, prostřednictvím kterého se zahajuje zvláštní zkrácené řízení (viz § 172 a následující občanského soudního řádu v platném znění). V případě, že věřitel k žalobě přiloží všechny potřebné doklady, které prokáží, že má pohledávku za dlužníkem, nemusí být totiž soudní jednání vůbec nařízeno (platební rozkaz lze tak vydat i bez slyšení dlužníka). Platební rozkaz přitom může soud navíc vydat i bez výslovné žádosti žalobce. V platebním rozkazu soud žalovanému uloží, aby do 15 dnů od doručení platebního rozkazu žalobci zaplatil uplatněnou pohledávku a náklady řízení nebo aby v téže lhůtě podal odpor u soudu, který platební rozkaz vydal. Platební rozkaz však podle zákona nelze vydat, jestliže není znám pobyt dlužníka nebo má-li být platební rozkaz doručen žalovanému do ciziny. Za zmínku stojí ještě to, že zákon trvá na doručení platebního rozkazu žalovanému do vlastních rukou, náhradní doručení je vyloučeno. V případě, že je více žalovaných a není možné doručit platební rozkaz i jen jednomu z nich, soud platební rozkaz usnesením zruší v plném rozsahu.

Platební rozkaz, proti kterému nebyl podán odpor, má účinky pravomocného rozsudku a je vykonatelný všemi způsoby exekuce.

Výhody pro věřitele:

- relativně krátké soudního řízení bez přímého jednání před soudem a možnost získat exekuční titul a začít následně vymáhat po dlužníkovi dlužnou částku v rámci vykonávacího řízení.

Nevydá-li soud platební rozkaz, nařídí jednání.

■ soudní smír

Dohoda mezi žalobcem (věřitelem) a žalovaným (dlužníkem) před soudem, kdy se strany dohodnou na způsobu řešení svých vztahů a tuto dohodu pak soud schválí svým usnesením. Soudem schválený smír má účinky pravomocného rozsudku a na jeho základě již opět lze nařídit exekuci.

Podle zákona by měl soud usilovat o dosažení dohody mezi účastníky.

Výhody pro dlužníka: např. posunutí termínu, ve kterém je povinen věřiteli uhradit dlužnou částku či možnost sjednání splátkového kalendáře

Výhody pro věřitele: zpravidla především časová úspora (odpadá mnohdy další zdlouhavé soudní řízení).

■ rozhodčí řízení

Alternativa klasického soudního řízení, mimosoudní způsob řešení pohledávek, které nebyly řádně a včas zaplacený. Projednávání a rozhodování sporů v rámci rozhodčího řízení je upraveno zákonem č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů ve znění pozdějších předpisů.

To, že případný majetkový spor bude rozhodovat jeden nebo více rozhodců, příp. stálý rozhodčí soud, určuje tzv. rozhodčí doložka.

Na tomto způsobu řešení sporů se však mohou strany dohodnout i následně, po vzniku sporu prostřednictvím tzv. smlouvy o rozhodci.

Výsledkem rozhodčího řízení je tzv. rozhodčí nález, který má právní účinky jako pravomocné soudní rozhodnutí a je tedy i vykonatelný. Jestliže účastník nesplní povinnosti uložené mu v rozhodčím nálezu, může oprávněný podat návrh na nařízení exekuce. Rozhodčí nález je řádným exekučním titulem.

K výhodám rozhodčího řízení pro účastníky patří zejména rychlost a pružnost rozhodčích soudů.

* Novela zákona č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů – č. 19/2012 Sb. – změny od 1.4.2012...
(<http://www.novinky.cz/finance/263134-rozhodci-dolozky-uz-od-dubna-nepujde-tak-snadno-zneuzit.html>; http://finance.idnes.cz/neferove-praktiky-ve-spotrebitelskych-sporech-zkroti-nove-zakon-p9h-/viteze.aspx?c=A120220_095459_viteze_sov)

- Rozhodčí doložka pro řešení sporů ze spotřebitelských smluv bude muset být sjednána vždy samostatně, nikoli jako součást vlastní úvěrové či jiné spotřebitelské smlouvy. Spotřebitel ji musí podepisovat zvlášť a pokud se tak nestane, bude taková rozhodčí doložka neplatná.
- Podnikatel musí spotřebitele poučit, že pokud bude uzavřena smlouva o rozhodci, tak případný spor bude rozhodovat rozhodce, nikoli soud
- Zákon stanoví povinné náležitosti rozhodčí doložky
základní náležitosti - pravdivé, přesné a úplné informace o rozhodci, o odměně pro rozhodce, o předpokládané výši nákladů, o místě konání rozhodčího řízení ... -> zvýšení informovanosti spotřebitelů - možnost spotřebitele zodpovědně posoudit, zda rozhodčí řízení chce využít či nikoli.

- Rozhodce ve spotřebitelských sporech musí mít vysokoškolské právnické vzdělání, být zapsán v seznamu vedeném ministerstvem spravedlnosti a nesmí být ve sporu podjatý
- I když ve sporu rozhodce vydá nález, může nespokojený spotřebitel podat soudu návrh na jeho zrušení (poučení o tomto právu musí obsahovat každý nález)

- Soud je po podání žaloby povinen vždy přezkoumat rozhodčí nález z hlediska, zda nebyly porušeny předpisy na ochranu spotřebitele, zda není ve zjevném rozporu s dobrými mravy a zda není důvod pro odklad vykonatelnosti

Dosud bylo možné zvolit rozhodování podle zásad spravedlnosti a rozhodce se přitom nemusel řídit právními předpisy na ochranu spotřebitele, tzn. že rozhodoval podle svého přesvědčení, co je správné a spravedlivé. Podle zásad spravedlnosti bude možné rozhodovat i nadále. Nicméně, rozhodci budou muset vždy přihlížet k právním předpisům stanoveným na ochranu spotřebitele a spotřebitel tudíž nebude moci být zbaven zvýšené ochrany a svých práv, které mu tyto právní předpisy poskytují. Změna vyplývá z pravidel obsažených ve směrnících na ochranu spotřebitele přijatých EU.

Rozhodčí nález může nově zrušit soud, a to v případech, kdy rozhodce rozhodne spotřebitelský spor v rozporu s právními předpisy na ochranu spotřebitele a ve zjevném rozporu s dobrými mravy nebo veřejným pořádkem. Ze stejných důvodů bude moci být zastaveno i exekučního řízení.

Dříve platilo, že soud nemohl přezkoumávat, zda je rozhodčí nález věcně správný, rozhodnutí rozhodce bylo bráno jako konečné. I kdyby rozhodce učinil při právním posouzení nějakou chybu, nešlo se obecně proti jeho rozhodnutí odvolat a dosáhnout nápravy. U rozhodčích řízení se spotřebiteli zahájených po 1. 4. 2012 již bude možné, aby správnost takového nálezu přezkoumal soud a v uvedených případech jej zrušil.

!!! Nová právní úprava se použije pouze na vztahy vzniklé po 1. 4. 2012. Tzn. že platnost rozhodčí doložky uzavřené před 1. 4. 2012 se bude posuzovat podle právní úpravy před touto novelou. A stejně tak rozhodčí řízení, které je zahájeno před účinností novely, proběhne podle předchozího znění zákona, a to i když bude toto řízení skončeno až po 1. 4. 2012. !!!

- ***Další možnosti řešení:***
 - mediace (smírčí řízení)
 - finanční arbitr

Výkon rozhodnutí a exekuce

- cíl
- výkon rozhodnutí X exekuce

Výkon rozhodnutí

- řízení, které je celé prováděné okresními soudy a jednotlivé úkony v něm se řídí občanským soudním řádem. Věřitel je v návrhu na výkon rozhodnutí povinen uvést, jakým způsobem má být pohledávka vymáhána. Pokud navrhne oprávněný více způsobů zároveň, přestože by k uspokojení pohledávky zřejmě stačil pouze některý z nich, nařídí soud výkon rozhodnutí jen tím způsobem, který stačí k uspokojení pohledávky oprávněného, výkon rozhodnutí lze navíc nařídít jen v takovém rozsahu, jaký oprávněný navrhl a jaký podle rozhodnutí stačí k jeho uspokojení.

■ **251 z. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění**

(1) Nesplní-li povinný dobrovolně, co mu ukládá vykonatelné rozhodnutí, a jde-li o věc podle odstavce 2, může oprávněný podat návrh na soudní výkon rozhodnutí.

(2) Soud nařizuje a provádí výkon rozhodnutí

a) o výchově nezletilých dětí,

b) nejde-li o exekuční titul, který lze vykonat podle správního řádu nebo daňového řádu,

c) je-li podán návrh na vyklizení bytu nebo místnosti se zajištěním bytové náhrady,

d) o vykázání ze společného obydlí a nenavazování kontaktů s oprávněným,

e) orgánů Evropských společenství,

f) jde-li o cizí rozhodnutí.

(3) Je-li k soudu podán návrh na výkon rozhodnutí v jiné věci než ve věci podle odstavce 2, soud návrh odmítne.

■ **258 z. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění**

(1) Výkon rozhodnutí ukládajícího zaplacení peněžité částky lze provést srážkami ze mzdy, příkázáním pohledávky, správou nemovitosti, prodejem movitých věcí a nemovitostí, postižením podniku a zřízením soudcovského zástavního práva k nemovitostem.

* Prohlášení o majetku

(260a - 260h z. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, v platném znění)

- Povinný, který byl k prohlášení o majetku předvolán, je povinen se dostavit k soudu osobně a v prohlášení o majetku uvést úplné a pravdivé údaje o svém majetku, tzn.:
- a) plátce mzdy nebo jiného příjmu postižitelného srážkami ze mzdy a výši tohoto nároku,
- b) peněžní ústavy, u nichž má účty, výši pohledávek a čísla účtů nebo jiné jedinečné identifikátory,
- c) dlužníky, u nichž má jiné peněžité pohledávky, důvod a výši těchto pohledávek,
- d) osoby, vůči nimž má jiná majetková práva nebo majetkové hodnoty, jejich důvod a hodnotu,
- e) movité věci (včetně spoluvlastnických podílů na nich) povinného a kde, popř. u koho se nacházejí, totéž platí o listinách dle § 334 a i cenných papírech v § 334a
- f) nemovitosti (včetně spoluvlastnických podílů na nich) povinného,
- g) podnik povinného a jeho části a kde se nachází.

Exekuce

- prováděné soudními exekutory, příp. zaměstnanci příslušných exekutorských úřadů
- oprávněný nemusí uvést konkrétní způsob provedení exekuce
- způsob řešení exekuce volí až soudní exekutor (zpravidla volí všechny možné způsoby, aby dosáhl co možná nejrychleji uhrazení vzniklé pohledávky)

Exekuce - legislativa

- zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)
- vyhláška č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí
- vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro krajské a okresní soudy
- vyhláška č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční činnosti
- zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí

Exekuční řízení

- zahájení
- účastníci
Proti jinému, než kdo je v rozhodnutí označen jako povinný, nebo ve prospěch jiného, než kdo je v rozhodnutí označen jako oprávněný, lze provést exekuci, jen v tom případě, že je prokázáno, že na něj přešla povinnost nebo přešlo či bylo převedeno právo tzv. exekučního titulu
- *exekuční titul (§ 40 exekučního řádu):*
 - a) vykonatelné rozhodnutí soudu nebo exekutora, pokud přiznává právo, zavazuje k povinnosti nebo postihuje majetek,
 - b) vykonatelné rozhodnutí soudu a jiného orgánu činného v trestním řízení, pokud přiznává právo nebo postihuje majetek,
 - c) vykonatelný rozhodčí nález,
 - d) notářský zápis se svolením k vykonatelnosti sepsaný podle zvláštního právního předpisu,
 - e) vykonatelné rozhodnutí a jiný exekuční titul orgánu veřejné moci,
 - f) jiná vykonatelná rozhodnutí a schválené smíry a listiny, jejichž výkon připouští zákon.

V případě, že je to, co ukládá exekuční titul povinnému, vázáno na splnění podmínky nebo na splnění vzájemné povinnosti oprávněného, lze nařídit exekuci jen tehdy, prokáže-li oprávněný, že podmínka byla splněna nebo že sám svou vzájemnou povinnost vůči povinnému již splnil, příp. je připraven ji splnit.

■ *exekutor, exekuční návrh, vyrozumění o zahájení exekuce*

Exekutor, kterému došel exekuční návrh, požádá exekuční soud nejpozději do 15 dnů ode dne doručení návrhu o pověření a nařízení exekuce. Soud následně vydá pověření do 15 dnů, jestliže jsou splněny všechny zákonem stanovené předpoklady. Pověření není soudním rozhodnutím a nedoručuje se účastníkům řízení. Soud nestanoví, jakým způsobem má být exekuce provedena, to je již na rozhodnutí daného exekutora.

Nejpozději do 15 dnů ode dne doručení pověření zašle exekutor oprávněnému vyrozumění o zahájení exekuce. Povinnému zašle exekutor vyrozumění nejpozději s prvním exekučním příkazem, který mu v exekučním řízení doručuje; spolu s vyrozuměním zašle exekutor povinnému exekuční návrh, kopii exekučního titulu a výzvu podle § 46 odst. 6.

Dalším orgánům či osobám se vyrozumění zašle, jen je-li to potřebné pro vedení exekuce.

Nerozhodl-li exekutor jinak, nesmí povinný po doručení vyrozumění nakládat se svým majetkem vč. nemovitostí a majetku patřícího do společného jmění manželů, s výjimkou běžné obchodní a provozní činnosti, uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, a udržování a správy majetku.

- *odvolání , návrh na zastavení exekuce a podání námítky na podjatost exekutora*
Proti usnesení o nařízení exekuce (v exekucích zahájených před 31. 12. 2012) lze podat odvolání. V odvolání lze však namítat pouze skutečnosti rozhodné pro nařízení exekuce. V exekucích zahájených po 1. 1. 2013 lze ve lhůtě 30 dnů od doručení vyrozumění o zahájení exekuce podat návrh na zastavení exekuce. Návrh je třeba řádně odůvodnit a doložit důkazy.
Oddálit provedení exekuce lze podáním námítky na podjatost exekutora (podjatost je ale třeba doložit). Jestliže soud uvedené argumenty uzná, exekutora odvolá a jmenuje jiného.

- *požádání soudu o odklad exekuce*
§ 266 odst. 1 občanského soudního řádu, podání této žádosti má smysl pouze v odůvodněných případech a to tehdy, kdy se povinný bez své viny ocitl přechodně v takovém postavení, že by neprodlený výkon rozhodnutí mohl mít pro něho nebo pro příslušníky jeho rodiny zvláště nepříznivé následky a oprávněný by nebyl odkladem výkonu rozhodnutí vážně poškozen. Pokud soud žádosti vyhoví, bude exekutor v exekuci pokračovat až po uplynutí stanovené doby.

- *pořadí exekucí*
Exekutor je povinen provádět jednotlivé exekuce v pořadí, v jakém mu byly doručeny exekuční návrhy.
- *upuštění od exekuce*
Od exekuce může upustit za předpokladu, že povinný dobrovolně splnil to, co mu ukládá exekuční titul, a uhradil náklady exekuce.

■ *způsob provedení exekuce*

Exekutor je povinen zvolit takový způsob exekuce, který není zřejmě nevhodný, zejména vzhledem k nepoměru výše závazků povinného a ceny předmětu, z něhož má být splnění závazků povinného dosaženo. Exekuční příkaz má účinky nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu.

Exekuční příkaz doručí exekutor oprávněnému, povinnému a dalším osobám, kterým se podle zvoleného způsobu exekuce doručuje usnesení o nařízení výkonu rozhodnutí podle občanského soudního řádu. Proti exekučnímu příkazu již není přípustný opravný prostředek.

Exekutor může vyzvat oprávněného, aby navrhl, jakým způsobem má provést exekuci, a označil plátce mzdy povinného či plátce jiného pravidelného příjmu povinného, příp. fyzickou nebo právnickou osobu, vůči které má povinný pohledávku a uvedl důvod této pohledávky. Bude-li se jednat o pohledávku z účtu u peněžního ústavu, uvádí oprávněný peněžní ústav a číslo účtu nebo jiný jedinečný identifikátor, z kterého má být pohledávka odepsána. Považuje-li to exekutor za účelné, může předvolat povinného a vyzvat ho k dobrovolnému splnění v exekučním titulu stanovené povinnosti a k prohlášení o majetku.

Exekutor a jeho odpovědnost

- Exekutorem může být podle zákona jmenován občan České republiky, který:
 - má plnou způsobilost k právním úkonům
 - získal vysokoškolské vzdělání v oboru právo
 1. v magisterském studijním programu právo a právní věda studiem na vysoké škole v České republice, nebo
 2. studiem na vysoké škole v zahraničí, pokud je takové vzdělání v České republice uznáváno za rovnocenné vzdělání uvedenému v bodě 1 na základě mezinárodní smlouvy, kterou je Česká republika vázána, anebo pokud takové vzdělání bylo uznáno podle zvláštního právního předpisu, a současně takové vzdělání odpovídá obsahem a rozsahem obecnému vzdělání, které lze získat v magisterském studijním programu právo a právní věda v oboru právo na vysoké škole v České republice,
 - je bezúhonný
 - vykonal alespoň tříletou exekutorskou praxi a
 - složil exekutorskou zkoušku

- *pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti*
Exekutor je povinen uzavřít smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem exekuční činnosti. Jestliže zaměstnává zaměstnance, je povinen uzavřít smlouvu o pojištění své odpovědnosti i za škodu způsobenou jeho zaměstnanci
- *exekutor a exekutorský úřad*
Exekutor řídí činnost celého exekutorského úřadu, který jeho jménem plní všechny úkoly potřebné k řádnému výkonu exekuční činnosti. Exekutor při své činnosti používá průkaz exekutora, razítko a pečetidlo, které musí obsahovat jeho jméno, příjmení, titul, označení „soudní exekutor“, sídlo exekutora a státní znak České republiky.

Způsoby provedení exekuce

- *exekuci ukládající zaplacení peněžité částky lze provést následujícími způsoby:*
 - a) srážkami ze mzdy a jiných příjmů,
 - b) příkázáním pohledávky,
 - c) prodejem movitých věcí a nemovitostí,
 - d) postižením podniku,
 - e) zřízením exekutorského zástavního práva na nemovitostech,
 - f) správou nemovitosti,
 - g) pozastavením řidičského oprávnění.

Exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů

- nestanoví-li exekuční řád jinak, použijí se na provádění exekuce srážkami ze mzdy a jiných příjmů přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí srážkami ze mzdy (§ 276 – 302 občanského soudního řádu)
- srážky ze mzdy lze provádět jen do výše vymáhané pohledávky s příslušenstvím
- srážky se provádějí z čisté mzdy
- srážky ze mzdy povinného provádí plátce mzdy
- srážky lze obdobně provádět i z platu, odměny z dohody o pracovní činnosti, odměny za pracovní nebo služební pohotovost, odměny členů zastupitelstva územních samosprávných celků a z dávek státní sociální podpory, které nejsou vyplaceny jednorázově; srážky se dále provádějí z příjmů, které dlužníkovi nahrazují odměnu za práci nebo jsou poskytovány vedle ní...

Exekuce příkázáním pohledávky

- nestanoví-li exekuční řád jinak, použijí se na provádění exekuce příkázáním pohledávky přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí příkázáním pohledávky (§ 303 – 320ab občanského soudního řádu)
- v rámci příkázání pohledávky občanský soudní řád rozlišuje, zda se jedná o:
 - příkázání pohledávky z účtu u peněžního ústavu
 - příkázání jiných peněžitých pohledávek
 - postižení jiných majetkových práv

Exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí

- nestanoví-li exekuční řád jinak, použijí se na provádění exekuce prodejem movitých věcí a nemovitostí přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí prodejem movitých věcí a nemovitostí (§ 321 – 338a občanského soudního řádu)
- založena na prodeji movitých věcí a nemovitostí, které jsou ve vlastnictví povinného
- exekucí nemohou být postiženy věci, jejichž prodej je podle zvláštních předpisů zakázán nebo které podle zvláštních předpisů exekuci nepodléhají (pozor!hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu, nově jsou rovněž vyloučena zvířata, u nichž hospodářský efekt není hlavním účelem chovu a která slouží člověku jako jeho společník)
- sepsané věci se prodají v dražbě, není-li stanoveno jinak, věci se prodají samostatně anebo v rámci souboru věcí; nejnižší podání činí 1/3 rozhodné ceny
- provedení exekuce prodejem nemovitosti povinného, nejnižší podání pro dražbu činí 2/3 určené výsledné ceny

*

- z věcí, které jsou ve vlastnictví povinného, se nemůže týkat exekuce těch, které povinný nezbytně potřebuje k uspokojování hmotných potřeb svých a své rodiny nebo k plnění svých pracovních úkolů, jakož i jiných věcí, jejichž prodej by byl v rozporu s morálními pravidly, tímto způsobem jsou z exekuce vyloučeny zejména:
 - běžné oděvní součásti, obvyklé vybavení domácnosti
 - snubní prsten a jiné předměty podobné povahy
 - zdravotnické potřeby a jiné věci, které povinný potřebuje vzhledem ke své nemoci nebo tělesné vadě
 - hotové peníze do částky odpovídající dvojnásobku životního minima jednotlivce podle zvláštního právního předpisu
 - zvířata, u nichž hospodářský efekt není hlavním účelem chovu a která slouží člověku jako jeho společník
- pokud je povinný podnikatelem, nemůže se exekuce týkat těch věcí z jeho vlastnictví, které nezbytně potřebuje k výkonu své podnikatelské činnosti
- exekuce se rovněž nemůže týkat těch věcí z §322 odst. 1 a 4, jejichž je povinný spoluvlastníkem

Exekuce postižením podniku

- nestanoví-li exekuční řád jinak, použijí se na provádění exekuce postižením podniku přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu upravující výkon rozhodnutí postižením podniku (§ 338f -338zr občanského soudního řádu)
- správce podniku
- nejnižší podání pro dražbu činí polovinu ceny věcí, práv a jiných majetkových hodnot patřících k podniku, nejvýše však ve výši 2/3 zjištěné ceny podniku

Exekuce pozastavením řidičského oprávnění

- Exekuční příkaz k pozastavení řidičského oprávnění povinného může exekutor vydat pouze tehdy, jestliže je v exekuci vymáhán nedoplatek výživného na nezletilé dítě.
- Exekuční příkaz se doručí orgánu, který vede registr řidičů podle zvláštního právního předpisu, oprávněnému a povinnému. Orgánu, který vede registr řidičů, nesmí být exekuční příkaz doručen dříve než povinnému.
- Dnem doručení exekučního příkazu povinnému se povinnému pozastavuje řidičské oprávnění udělené podle zvláštního právního předpisu. Po dobu pozastavení řidičského oprávnění držitel řidičského oprávnění nesmí řídit motorová vozidla. Exekuční příkaz se povinnému doručuje do vlastních rukou.

- Exekutor zruší exekuční příkaz pozastavením řídičského oprávnění,
 - a) prokáže-li povinný, že k uspokojování základních životních potřeb svých a osob, ke kterým má vyživovací povinnost, nezbytně potřebuje své řídičské oprávnění, nebo
 - b) zaplatí-li povinný nedoplatek výživného na nezletilé dítě.

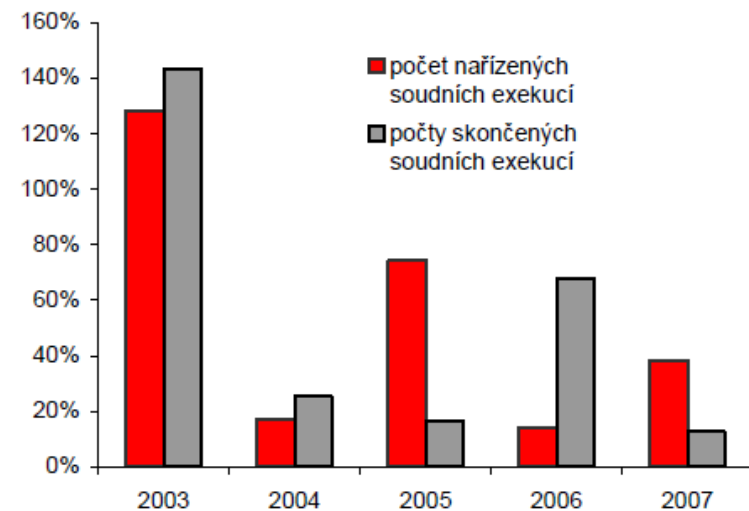
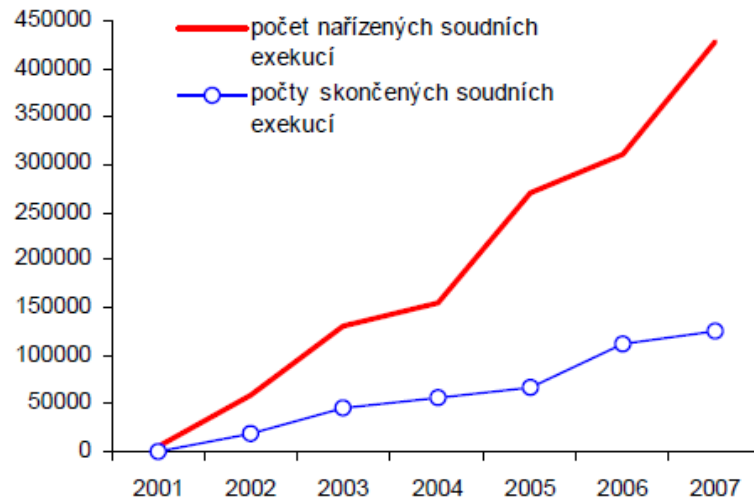
- Zrušení exekučního příkazu exekutor oznámí orgánu, který vede registr řídičů podle zvláštního právního předpisu.

Společné jmění manželů

- upraveno občanským zákoníkem (§ 143 – 151)
- kromě majetku tvořeno i závazky, které některému z manželů nebo oběma manželům společně vznikly za trvání manželství, s výjimkou závazků týkajících se majetku, který náleží výhradně jednomu z nich a závazků, jejichž rozsah přesahuje míru přiměřenou majetkovým poměrům manželů, které převzal jeden z nich bez souhlasu druhého. Dojde-li na vymáhání závazku, který vznikl za doby trvání manželství, vztahuje se exekuce i na majetek ve společném jmění manželů. Manželé mohou smlouvou uzavřenou formou notářského zápisu zúžit (ale i rozšířit) stanovený rozsah společného jmění manželů (tímto způsobem mohou manželé změnit rozsah majetku a závazků nabytých či vzniklých v budoucnosti, ale i majetku a závazků, které již tvoří jejich společné jmění, předmětem této smlouvy mohou být i jednotlivé majetkové hodnoty a závazky), nicméně na tuto smlouvu je možné se vůči jiné osobě odvolat jen tehdy, jestliže je jí obsah této smlouvy znám. Tzn. že pokud věřitel o této smlouvě při vzniku závazku nevěděl, není možné se na ní odvolávat ani při případném vymáhání pohledávky, resp. při exekuci.

Situaci v tomto případě nevyřeší ani rozvod manželů. Neboť zanikne-li společné jmění manželů, provede se vypořádání, při němž se vychází z toho, že podíly obou manželů na majetku patřícím do jejich společného jmění jsou stejné. Stejně tak se vychází z toho, že závazky obou manželů vzniklé za trvání manželství jsou povinni manželé splnit rovným dílem. Není tedy možné, aby se po rozvodu na jednoho z manželů převedl veškerý majetek a na druhého veškeré závazky. Vypořádání majetku a závazků při rozvodu vychází ze zásady, že nemohou být dotčena práva věřitelů.

Počet nařízených a skončených soudních exekucí v ČR a jejich meziroční změny

Zdroj: Dubská, D.: Úspory a zadluženost : ocitly se české domácnosti v dluhové pasti?, <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/1151-08>

počty prováděných exekucí v jednotlivých letech							
rok	exekuce nařízené v daném roce a skončené ke dni 30.4.2009				exekuce dosud neskončené (převedené vždy do následujícího roku)		nařízené exekuce celkem
	vymožením		zastavením		počet	procentuální vyjádření	100%
	počet	procentuální vyjádření	počet	procentuální vyjádření			
2001	1902	44,21%	890	20,69%	1510	35,10%	4302
2002	27329	47,16%	10650	18,38%	19975	34,47%	57954
2003	59818	45,16%	21045	15,89%	51606	38,96%	132469
2004	76247	43,06%	21607	12,20%	79206	44,73%	177060
2005	113872	42,10%	24154	8,93%	132454	48,97%	270480
2006	112581	36,38%	21352	6,90%	175524	56,72%	309457
2007	115165	26,92%	14673	3,43%	297962	69,65%	427800
2008	75528	13,63%	6095	1,10%	472505	85,27%	554128
celkem	582442	37,33%	120466	10,94%	1230742	51,73%	1933650

závěrečná rekapitulace

celkový počet nařízených exekucí v letech 2001 až 2008	1933650
celkový počet skončených exekucí v letech 2001 až 2008	702908
celkový počet exekucí v běhu, které byly nařízeny v letech 2001 až 2008	1230742

*Zdroj: Exekutorská komora České republiky : Statistiky,
<http://www.ekcr.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>*

STATISTICKÉ ÚDAJE EÚ ZA ROK 2009

počet nařízených exekucí	počet exekucí na nepeněžité a plnění	počet ukončených exekucí	počet exekucí ukončených vymožením	počet exekucí ukončených zastavením	počet odvolání proti usnesení o nařízení exekuce	počet dražeb	počet dražeb nemovitostí	počet sepsaných exekutorských zápisů v r. 2009
760 923	6 379	178 233	134 035	44 198	27 961	8 067	6 358	26 331

Zdroj: Exekutorská komora České republiky : Statistiky,
<http://www.ekcr.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>

STATISTICKÉ ÚDAJE EÚ ZA ROK 2010

počet nařízených exekucí	počet exekucí na nepeněžitá plnění	počet ukončených exekucí	počet exekucí ukončených vymožením	počet exekucí ukončených zastavením	počet odvolání proti usnesení o nařízení exekuce	počet dražeb	počet dražeb nemovitostí	počet sepsaných exekutorských zápisů v r. 2009
701 900	4 113	202 036	146 096	55 940	11 349	10 595	8 099	25 819

Zdroj: Exekutorská komora České republiky : Statistiky,
<http://www.ekcr.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>

STATISTICKÉ ÚDAJE EÚ ZA ROK 2011

celkový nápad exekucí	počet exekucí na nepeněžitá plnění	počet ukončených exekucí	počet exekucí ukončených vymožením	počet exekucí ukončených zastavením	počet odvolání proti usnesení o nařízení exekuce	počet nařízených dražeb	počet nařízených dražeb nemovitos tí	počet sepsaných h exekutors kých zápisů v r. 2011
936 219	6 455	984 ²⁸⁷	191 021	96 963	10 725	16 052	686 ¹¹	25 737

Zdroj: Exekutorská komora České republiky : Statistiky,
<http://www.ekcr.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>

Insolvence a insolvenční řízení

- zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (tzv. insolvenční zákon)
- hlavní cíl - zrychlení úpadkového řízení, ale také poskytnutí úpadci možnost obnovit svou ekonomickou soběstačnost
- *zásady insolvenčního řízení:*
 - rychlost a hospodárnost s cílem co nejvyššího uspokojení věřitelů
 - žádný z účastníků není (a ani nesmí) být zvýhodněn nebo nedobrovolně poškozen
 - věřitelé ve stejném či obdobném postavení mají rovné možnosti
 - ochrana práv věřitelů nabytých před insolvenčním řízením
 - zákaz jednání směřujícího k uspokojení pohledávek mimo insolvenční řízení bez povolení zákona

- jediné řízení, ve kterém se rozhoduje o úpadku dlužníka a způsobu, jak tento úpadek bude řešen; u dlužníků - podnikatelů se jedná o řešení formou konkurzu (příp. nepatrného konkurzu) nebo reorganizace, u dlužníků – nepodnikatelů o tzv. oddlužení (bud' formou zpeněžení majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře), příp. nepatrný konkurz
- *účel oddlužení* – poskytnout dlužníkům s poctivým úmyslem řešení v jejich tíživé finanční situaci, nabízí možnost oprostít se od svých dluhů a začít od začátku. Cílem oddlužení tak není jen dosažení co možná nejvyššího uspokojení věřitelů, ale také jakýsi sociální prvek jako reakce na narůstající zadlužení českých domácností.
- *předpoklad úspěšného oddlužení* - zpravidla uspokojení nezajištěných věřitelů v rozsahu minimálně 30 % jejich přihlášených pohledávek, pokud se s dlužníkem nedohodli jinak. Odměnou za řádné splnění této podmínky a dalších zákonných povinností dlužníka je pak jeho osvobození od zbylých dluhů vůči všem věřitelům, ať již přihlášeným či nepřihlášeným do insolvenčního řízení.

■ *zpeněžení majetkové podstaty nebo plnění splátkového kalendáře*

Oddlužení lze provést zpeněžením majetkové podstaty nebo plněním splátkového kalendáře.

V případě oddlužení zpeněžením majetkové podstaty se postupuje obdobně jako u konkurzu, tzn. že pohledávky věřitelů jsou poměrně uspokojeny z výnosu zpeněžení majetkové podstaty, s tím rozdílem, že není-li stanoveno jinak nenáleží do majetkové podstaty majetek, který dlužník nabyl v průběhu insolvenčního řízení poté, co nastaly účinky schválení oddlužení.

Při oddlužení plněním splátkového kalendáře je dlužník povinen po dobu pěti let měsíčně splácet nezajištěným věřitelům ze svých příjmů částku ve stejném rozsahu, v jakém z nich mohou být při výkonu rozhodnutí nebo při exekuci uspokojeny přednostní pohledávky.

Tuto částku rozvrhne dlužník mezi nezajištěné věřitele podle poměru jejich pohledávek způsobem určeným v rozhodnutí insolvenčního soudu o schválení oddlužení. Zajištění věřitelé se uspokojí z výtěžku zpeněžení zajištění.

Literatura

- MÁLEK, Petr; OŠKRDALOVÁ, Gabriela; VALOUCH, Petr. *Osobní finance*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 2010. 203 s. ISBN 9788021051577. kapitola 12.
- VRBKOVÁ, L.: *Už nikdy dlužníkem : Pro všechny, kteří si půjčili, půjčují a hodají si půjčit peníze*. Praha : COFET, 2008.
- Exekutorská komora České republiky : Statistiky, <http://www.ekcr.cz/1/statistiky/87-statistiky?w=>
- Český statistický úřad: DUBSKÁ, D.: Úspory a zadluženost : ocitly se české domácnosti v dluhové pasti? <http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/p/1151-08>
- Novinky.cz: Čechlovský, V.: Rozhodčí doložky už od dubna nepůjde tak snadno zneužít, <http://www.novinky.cz/finance/263134-rozhodci-dolozky-uz-od-dubna-nepujde-tak-snadno-zneuzit.html>
- iDNES.cz: Sovová, E.: Neférové praktiky ve spotřebitelských sporech zkrátí nově zákon, http://finance.idnes.cz/neferove-praktiky-ve-spotrebitelskych-sporech-zkroti-nove-zakon-p9h-/viteze.aspx?c=A120220_095459_viteze_sov

Právní předpisy v platném znění:

- zákon č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti (exekuční řád)
- vyhláška č. 329/2008 Sb., o centrální evidenci exekucí
- vyhláška č. 330/2001 Sb., o odměně a náhradách soudního exekutora
- zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
- vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro krajské a okresní soudy
- vyhláška č. 418/2001 Sb., o postupech při výkonu exekuční činnosti
- zákon č. 119/2001 Sb., kterým se stanoví pravidla pro případy souběžně probíhajících výkonů rozhodnutí
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (tzv. insolvenční zákon)
- zákon č. 216/1994 Sb., o rozhodčím řízení a výkonu rozhodčích nálezů